

Agendapunt 4: Raadsinformatiebrief afdoening motie 268 (gratis fastfoodverpakking en zwerfafval)

Aanwezigheid ter ondersteuning
5.1, 2, e 5.1, 2, e

Kernboodschap

Op het gebied van ondernemersparticipatie zijn er meerdere activiteiten die vanuit de gemeente worden ondernomen op het gebied van schoon in samenwerking met ondernemers. Dat kan gaan over samenwerking en ondersteuning van met bizzen voor een schone winkelstraat, de 25-meter regel en voor het voorkomen van afval en maatregelen om afval te hergebruiken. Gemeente Amsterdam staat niet achter de intentie van het rijk om de heffing op single use plastics weer af te schaffen. In het aankomende afvalpreventieplan stellen we juridisch te verkennen of het mogelijk is deze regeling uit te breiden en zullen we ondernemers stimuleren en faciliteren om de overstap van wegwerp naar herbruikbaar te maken.

Samenvatting

- Bespreking van raadsinformatiebrief afdoening motie 268 (gratis fastfoodverpakking en zwerfafval).
- Geen besluit, alleen bespreking
- Voor de Amsterdammer verandert er niets

Betreft een verzoek van het CDA om de raadsinformatiebrief afdoening motie 268 (gratis fastfoodverpakking en zwerfafval) te bespreken. Er wordt geen besluit gevraagd en er verandert dus ook niets voor de Amsterdammer.

Q&A

Krom (PvdD)

Q: "Dit doen we door horecaondernemers te faciliteren in de overstap van wegwerpverpakkingen op herbruikbare verpakkingen. Onderdeel van deze overstap is dat ondernemers ook zelf verantwoordelijk worden voor de inzameling van deze herbruikbare verpakkingen en dat er daardoor minder afval in de openbare prullenbakken of op straat belandt."
Zijn dit afspraken die we zelf met ondernemers maken of is dit vanuit landelijke regelgeving?

A: Dit zijn afspraken die wij zelf met ondernemers maken maar is ook een uitvloeisel van de SUP-wetgeving die horecaondernemers verplicht om een herbruikbaar alternatief aan te bieden of een *bring your own* te accepteren. Het rijk geeft geen ondersteuning voor de overstap van wegwerp naar hergebruik en er zijn op dit moment weinig ondernemers die deze overstap gemaakt hebben. Het aantal wegwerpverpakkingen is daardoor ook niet afgenomen. Wij willen vanuit de gemeente de ondernemers faciliteren in deze overstap door samen met hen te onderzoeken of het mogelijk is een collectief systeem hiervoor te organiseren. Daarom brengen we ondernemers en aanbieders van herbruikbare verpakkingen bij elkaar en zullen we als gemeente mogelijke (financiële) hobbels in de overstap op herbruikbare verpakkingen zoveel mogelijk wegnemen.

Q: “Het beheer van het systeem en het contact met een externe partij kan worden toegevoegd aan het takenpakket van de BIZ.”

Hoe gaan we om met ondernemers die niet in een BIZ verenigd zijn?

A: Vooropgesteld: we streven ernaar dat het gebruik van herbruikbare verpakkingen bij de keuze voor een passend systeem niet veel meer werk oplevert voor een ondernemer dan het werk rondom het gebruik van wegwerpverpakkingen. Uiteraard willen we geen ondernemers uitsluiten die geen onderdeel zijn van een BIZ. Het slagen van het systeem voor herbruikbare verpakkingen staat of valt met of het voor iedere ondernemer bruikbaar is. Onderdeel zijn van een BIZ is hierin dus ook geen voorwaarde. In de gesprekken met ondernemers zullen we gezamenlijk verkennen wat werkbaar is voor ondernemers gegeven de kansen en beperkingen van hun onderneming (denk aan het wel of niet aanwezig zijn van wasfaciliteiten) en hun deelname aan een biz.

Havelaar (CDA)

Q: Het is nog onvoldoende duidelijk welke inspanningen er nu zijn om de slierten aan zwerfvuil op loopafstand van de eetgelegenheden te voorkomen.

A: Op het gebied van ondernemersparticipatie zijn er meerdere activiteiten die vanuit de gemeente worden ondernomen op het gebied van schoon in samenwerking met ondernemers. Hieronder een overzicht van wat we zoal doen:

1) *Voorkomen van zwerfafval rondom ondernemingen met de 25-meter-regel*

Zoals we in de raadsbrief 'schone stad' van november 2023 hebben geschreven: De 25-meter-regel is vastgelegd in de avv artikel 17. Ondernemers op wie de 25-meter regel betrekking heeft zijn vaak onvoldoende op de hoogte van deze regel. Daarom gaan we met hen in gesprek. We informeren hen ook via een mailing, informatiefolders en persoonlijke gesprekken over de regels. Ook de buurtconciërges zullen waar nodig de gesprekken met ondernemers aangaan om de bekendheid van de 25-meterregel verder te vergroten. De gesprekken hebben een preventieve werking.

Binnen stadsdeel Centrum gebeurt dit in het gebied dat in samenspraak met het stadsdeel is aangewezen voor een wijkgerichte aanpak. Tijdens de zomerperiode (juni tot september) hebben twee vaste handhavers hier toezicht gehouden op zwerfafval van horeca en eetwinkels. Ondernemers moesten op vaste tijdstippen de omgeving van hun bedrijf schoon houden. Tussendoor mochten niet meer dan 5 stuks afval blijven liggen. Voorafgaand hebben de handhavers een intensieve communicatiecampagne gevoerd, waarbij zij aan ondernemers flyers en prikkers hebben uitgedeeld en hen persoonlijk hebben gesproken. Op basis van eigen bevindingen lijkt het iets schoner in de Damstraatjes.

2) *Vanuit de stadsdelen voeren we op meerdere terreinen gesprekken met ondernemers en BIZen*

Deze gesprekken lopen onder andere via gebiedsmanagers, gebiedsmakelaars, buurtconciërges en straatmanagers. Veel bedrijven en Amsterdamse ondernemers helpen bij onder andere de Landelijke Opschoondag, het plaatsen van afvalbakken en bij diverse lokale schoonmaakinitiatieven. Ondernemers doen dan vaak veel meer dan alleen de 25-meter rond hun onderneming schoonhouden.

NB. Zodra je heel strikt op de 25-meter-regel gaat handhaven ontnem je deze extra inzet van ondernemers. Op dit moment werkt het activeren van ondernemers in het schoonhouden van hun straat via de stadsdelen goed, al ontbreekt er daardoor wel een compleet overzicht van alle lopende initiatieven van ondernemers op schoon.

3) *Afvalpreventieplan – van wegwerp naar hergebruik*

Voor de lange termijn willen we het zwerfafval zoveel mogelijk bij de bron aanpakken. Dit betekent dat we onze aandacht ook richten op de verpakkingen die door ondernemers worden aangeboden bij het meenemen van voedsel/dranken voor onderweg. Begin 2024

ontvangt uw raad het afvalpreventieplan ter kennisname. Hierin beschrijven we een aanpak om met ondernemers samen te werken aan het verminderen van de hoeveelheid wegwerpverpakkingen door wegwerpverpakkingen te vervangen voor herbruikbare verpakkingen met bijvoorbeeld een statiegeldsysteem.

Q: Wanneer kunnen we het afvalpreventieplan verwachten?

A: Het afvalpreventieplan zal in Q1 2024 met de raad worden gedeeld.

Lust (D66)

Q: In de brief staat dat het eigenaarschap voor het nieuwe systeem van herbruikbare verpakkingen bij de ondernemers komt te liggen. Maar hoe gaan die ondernemers zich daaraan committeren? hoe gaan we de ondernemers motiveren?

A: Dit zullen we ook in de gesprekken met de ondernemers/BIZen kenbaar maken. Het is de bedoeling dat ondernemers eigenaar worden van de gekozen oplossing. Het systeem dat daarvoor het beste past kan onder hun eigenaarschap vallen maar ook onder die van een derde partij. Net zoals de wegwerpverpakkingen nu ook vaak worden geleverd door een derde partij en niet door de ondernemer zelf worden geproduceerd. In geen geval is het de bedoeling dat de gemeente een leverancier wordt van herbruikbare verpakkingen. Wel zullen we ondernemers ondersteunen in de keuze voor een herbruikbaar systeem en financiële hobbels in de overstap van wegwerp naar herbruikbaar.

Naast dat we ondernemers willen stimuleren/ondersteunen om de overstap van wegwerp naar herbruikbaar te maken, verkennen we ook de mogelijkheden voor de invoer van een verbod op (bepaalde) wegwerpverpakkingen. Deze ambitie zal ook in de gesprekken met de ondernemers worden genoemd. In Frankrijk bestaat bijvoorbeeld al een verbod op plastic wegwerpverpakkingen voor het nuttigen van dranken en maaltijden op locatie.

Mogelijke andere vragen die de raad zou kunnen stellen:

Q: De wethouder wil de landelijke SUP-wetgeving uitbreiden naar een verbod op alle wegwerpverpakkingen. Dit gaat tegen de landelijk trend in die de wetgeving juist wil afschaffen.

A: Gemeente Amsterdam is het niet eens met het plan van het kabinet om de heffing op plastic wegwerpverpakkingen af te schaffen. Liever zien wij dat het aanbieden van herbruikbare verpakkingen wordt, wat overigens ook onderdeel is van de SUP-wetgeving maar waar op dit moment door de ondernemers geen gevolg aan wordt gegeven en er wordt ook niet op gehandhaafd.

Q: Hoe wil de gemeente gaan zorgen dat dit een verantwoordelijkheid van de BIZen wordt?

A: Er zijn ongeveer 65 BIZen in Amsterdam waar we als gemeente een goede relatie mee hebben. We zijn al in gesprek met hen over plasticvrije terrassen en energie verduurzaming. Hierbij ondersteunt de gemeente BIZen die hiermee aan de slag willen. De overstap van wegwerp naar herbruikbaar zal in deze gesprekken meegenomen worden.

Q: Op welke juridische basis wil de gemeente het verbod op wegwerpverpakkingen gaan invoeren?

A: De ja/ja-sticker is destijds onder de afvalstoffenverordening ingevoerd. We zullen bekijken of een verbod op wegwerpverpakkingen ook onder de afvalstoffenverordening of onder een algemeen plaatselijke verordening kan worden ingevoerd.

Q: Ondernemers mogen op dit moment de onder de SUP-wetgeving ingevoerde heffing op wegwerpverpakkingen houden. Er is ook geen controle op wat er met dit geld gebeurt. Kan de wethouder ervoor zorgen dat dit geld wordt besteed aan de overstap van wegwerp naar herbruikbaar?

A: De intentie van het rijk was dat de opbrengsten uit deze heffing inderdaad ingezet zouden worden voor innovatie op herbruikbare verpakkingen. Omdat het aan controle en sturing hierop ontbreekt, zien we op dit moment nog weinig terug van initiatieven op herbruikbare verpakkingen. Helaas omdat het om landelijke wetgeving gaat kan de gemeente hier slechts indirect invloed op uitoefenen via gesprekken met het rijk.

Q: Denkt de wethouder met deze maatregel(en) de zwerfafvalproblematiek op straat en overvolle prullenbakken op te lossen?

A: De eerste stap in de uitvoer van deze maatregelen is een analyse van het zwerfafval in de stad. Op basis hiervan zal worden gekeken wat de meest veelvoorkomende stromen in het zwerfafval zijn en welke dus als eerste aangepakt zouden moeten worden. Vervolgens zullen we ons specifiek op deze stromen richten om samen met de ondernemers een herbruikbare variant voor te ontwikkelen/in te voeren. Parallel hieraan zal worden gekeken op het mogelijk is een verbod op de wegwerpvariant in te voeren. De resultaten van deze aanpak zullen niet binnen een jaar te zien zijn omdat het een tijd zal duren om alle ondernemers aan te haken en aanpassingen in wet- en regelgeving vragen ook altijd inspraakperiodes en dergelijke. Maar op de lange termijn weten we dat dit een effectieve manier is om de hoeveelheid afval terug te dringen. De ja/ja-sticker leidde bijvoorbeeld tot 70% minder ongeadresseerde post in het restafval en 30% minder in het oud papier en karton. In totaal leidde dit tot jaarlijks ruim 8000 ton minder papierafval.

Achtergrond info

- Het Afvalfonds Verpakkingen (de producentenorganisatie verpakkingen) werkt aan een collectieve aanpak om herbruikbare verpakkingen breder beschikbaar te maken voor de consument. Zij willen zich als eerste richten op herbruikbare bekers. In het eerste kwartaal van 2024 presenteert het hiervoor een plan van aanpak.
- Uit een onderzoek van Eunomia, blijkt dat herbruikbare verpakkingen voor bijna alle onderzochte soorten verpakkingen de uitstoot van broeikasgassen aanzienlijk kunnen verminderen in vergelijking met plastic of papieren verpakkingen voor eenmalig gebruik. Een herbruikbare koffiebeker heeft zichzelf na 6 keer gebruik al terugverdiend in vermeden broeikasemissies. De enige uitzondering hierop zijn pizzadozen.
- De Tweede Kamer heeft met een meerderheid gestemd voor het afschaffen van de belasting op plastic wegwerpverpakkingen. Vanaf 1 juli zijn winkeliers en horecaondernemers niet langer toegestaan om gratis plastic wegwerpverpakkingen, zoals bakjes en bekers, te verstrekken. Klanten dienen nu hun eigen verpakkingen mee te nemen of kunnen ervoor kiezen een extra vergoeding te betalen. Volgens de SP jaagt de maatregel consumenten op kosten, is er onvoldoende stimulans voor producenten om te verduurzamen en ondermijnt het daarmee het draagvlak voor klimaatmaatregelen. Omdat naast VVD en SP ook BBB en PVV van de plastictaks af willen is de kans aanzienlijk dat er ook na de komende verkiezingen nog steeds een meerderheid in het parlement deze belasting af zal schieten.